

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

Antisagoge.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

apud Maximum Tyrium, orat. 4. vbi comparat amicum, & adulatorem.

Quartus, cum plura prae mittuntur similia, quibus deinde contraria pari numero respondent, & ea incisa, vt;

Denique aequitas, temperantia, fortitudo, prudentia, virtutes omnes, cum iniquitate, cum luxuria, ignavia, cum temeritate, cum vitijs omnibus.

Haec erit apta conclusio post geminorum oppositionem ad varietatem, & haec iterum ad pugnam apta.

Quintus est Synchrisis, vbi gemina quidem iunguntur, vel diuersa, vel contraria, sed numerosius, & in iustis, ac paribus membris: non tamen incisis, vt, Vigilas tu de nocte, vt tuis consultoribus respondeas. Ecce tibi alterum membrum pari numero syllabarum, dices a M. Tullio numeratas Ille, vt quo intendat mature cum exercitu perueniat.

Haec antithesis numerosae pompae potius est, quam pugnae.

Sextus, congeries, in qua diuersa partim bina copulantur, partim plura pluribus, vt in Miloniana.

Est enim haec, Iudices, non scripta, sed nata lex, quam non didicimus, accepimus, legimus, verum ex natura ipsa attripuimus, haufimus, expressimus.

Septimus ridiculus est, dignus Neronianis verbis, quales sunt isti.

Fortia neglecti velabant colla capilli: Et per neglectos velabant colla capillos. Deinde:

Ah quoties umbra porrexi brachia mota: Ah quoties umbra reduxi brachia mota.

Octauus fit per negantia. Cuius adolescentia ad scientiam rei militaris, non alienis praecipis, sed suis imperijs, non offensionibus belli, sed victorijs, non stipendijs, sed triumphis est traducta, valet ad rem exaggerandam per v. g. supra communem morem.

Oxymoron. Proximum est Antithesi contrarium, siue Oxymoron, quod contentionem nominat M. Tull. differunt tamen non nihil.

Antithesi potest fieri ex diuersis. Oxymoron semper ex contrarijs asserit; hoc in eodem ponit contraria: illa lenior, & ad sensus accommodatior: hoc vehementius, & in seholiarios, id est ad Hyperbolem magis accedens, qualia sunt illa, innupta nuptia, insepulta sepulta, ανωρον ανωρον. In quibus est, & Anaclastis,

Oxymoron quomodo differat ab antithesi.

scu reflexio vocis. Contentio tota est ad admirabilitatem, & v. g. Oxi- cius vsus in rebus, virtutibus, vitijs exprimen- mori sine dis, quae prodigio aliquid simile habeant, qua- conueniunt. lia sunt illa Aristidis in orat. Themistocles de Xerxe. Mons procellisus nauigatur, fretum in- tegrum ponte commisso pedibus traicitur, per medium Athum nauigant ceteres, in fluctibus currentem Medorum equitatum vicus Hellepontus.

Et in mare equites, in solem tela, atque plagas, & verbera ingeres.

Item Sidon. Apollin qua palude indefinen- ter rerum omnium lege peruersa, muri cadunt, aquae stant, turree flammis, naues sedent, agric- ambulauit, medici iacent, algent balnea, domi- cilia conflagrant, struunt yluui, natant sepul- ti, vigilat fures, dormiunt potestates, conue- rantur clerici, Syri psallunt, negotiatores mili- tant, milites negotiantur, student pilae senes, alex iuuenes, armis Eunuchi, literis foederati. Tu vide qualis sit ciuitas, vbi tibi lar fami- liaris incolitur, quae facilius territorium potuit habere, quam terram Philo de mundi opificio. χειμων φλεγει, διρο χειμωνι, εα ρ μετρω- ρισει υατοραρον εα ρ ελ.

Ad hanc quoque figuram attinet illud Ter. c. 44. Apologetico. Nam si qui forte vere de sterilitate Christianorum conqueri possunt, primi erunt lenones, perductores, aquatoli, tum Sicarij, Venenarij Magi, item Aruspices, Arioli Mathematici. His instructuofos esse mag- nus fructus est.

Antisagoge. Affinis est quoque antithesi Antisagoge, no vulgare orationis ornamentum, quae paria paribus per lat, aut minora maioribus, aut ma- iora minoribus. Quale est illud Plutarchi.

Natalium splendor res est praecleara sane, sed bonum a maioribus profectum, diuitiae in pretio sunt, verum earum possessio a for- tuna pender, quae eas saepe numero ademit ha- bentibus, & non sperantibus obtulit. Magnae opes, tanquam scopus propositae sunt ijs, qui cupiunt: loculos exhaurire, feruis, maleficis, ac calumniatoribus: & quod maximum est, etiam pessimis adsunt diuitiae. Gloria res est, vt ve- nerabilis, ira instabilis, pulchritudo optabilis, sed paruo durans tempore, sanitas pretiosa res est, eademque facile mutatur. Robur dig- na res est laude, ac vato, sed morbo, aut senes- cture facile aboletur, quanquam (vt vno ver- bo

be dicam) qui ob vires corporis sibi plaudere debet se vero aberrare. Quantum enim est hominis robur, cum aliorum animalium robore comparatum? Elephantorum puratrorum, leonum? Doctrina omnium, quae nobis adfunt bonorum sola immortalis est, & diuina. D. Hieronymus egregiam habet eiusdem figuræ speciem, ad Heliodorum: Paupertatem times, sed beatos pauperes Christus appellat. Labore terreris, nemo athleta sine sudoribus coronatur, de cibo cogitas, sed famem fides non timet. supra nudam meritis humum exela ieiunijs membra collidere, sed Dominus tecum iacet. Squallidi capitis horret inculta caesaries, sed caput tuum Christus est, infinita eremi vastitas terret, sed tu Paradisum mente deambula. Vide item D. Cyprian. ep. 16. p. 39.

vigilia, nihil timor populi, nihil consensus bonorum omnium, &c.

Ad insectandum, tu in forum prodire, tu lucem conspiceris, tu in horum conspectum venire conaris.

Ad effectus amabiles.

Te dulcis coniux. 10. solo in littore secum,

Te veniente die. 10. discedente canebat.

Virg. i. Georg.

Temperatur cum Epistrophe, Synonymia, homœoptoto homœoteleuro.

Idem fere est vsus Epistrophes seu conuersionis, quæ repetitio est in fine: vt iustitia vicit, armis vicit, liberalitate vicit.

Epanalepsis seu complexio utramque figuram amplectitur, repetitque in fine & principio; Figura ad exaggerationes virtutum & vitiorum aptissima; nisi statim feriret fastidiosissimas aures; & eius artificium illico nudum pateret. Idcirco non est nimis continuanda: sed Anaphora, traductione, Polypoto cum amœnitate varianda.

V. seu Epanalepsos.

Traductio. Crebra est eiusdem dictionis repetitio, sed cum casuum, aut modorum varietate, aut mutatione in sensu: vt qui nihil habet in vita iucundius vita, is cum virtute vitam non potest colere.

Cui similis est allusio, amari iucundum est, si curetur ne quid sit amari; sed hæc leuiora.

Vehementiam habent conglobati casus, & Antithetis vibrati, vt in illa imprecatione Didonis.

Littora litioribus contraria, fluctibus undas,

Imprecor arma armis, pugnent ipsique nepotes.

Proxima est commutatio, sententiarum discrepantium inuersio, vt illud Simonid. Pictura loquens poësis est. Tacita poësis pictura est, & esse oportet, vt viam: non viuere, vt edam.

vsu antiq.

De tertia figurarum serie, quæ sunt in repetitione.

Anadiplosis.

CAPVT XXI.

Anadiplosis
m. d. u.

Anadiplosis, est iteratio verbi in eadem sententia aliquando continenter, vt, ô Mysis! ô Mysis, sed artificiosior cum aliquid interijcitur, vt illa Demosthenis. *ωραγορ (ὦ εὐδρία Αθηναίων) ἀραγορ Ἰσοκράτους.* Mala res vni Athenienses, mala res columniator. Sic Cicero, non es commotus, scum tibi mater pedes amplexaretur, non es commotus. Et Dij immortales sine gemitu hoc dici non potest, non nemo etiam in illo sacratio reipub. in ipsa, inquam, curia non nemo hostis est.

Vltus est in affectibus, temperies cum exclamatione.

Anaphora, Epistrophe, Epanalepsis, Traductio, Allusio, Commutatio.

vsu antiq.

Anaphora est repetitio in principijs sententiarum aptissima ad enumerandum, vt nihil te nocturnum praesidium palatij, nihil urbis

De quarta serie figurarum.

Ad suauem dicendi genus pertinentium maxime in structura periodorum.

CAPVT XXII.

Restant in hoc dicendi genere figuræ, ex quibus periodi venustatem capiunt, & numerum, quo in genere excellit Isocrates, ita eius oratio tota est continentibus vincula numeris, vt in tecto tegula: neque tamen eo ad pugnam aptior, vt enim si quis currentium